N°. 97.

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG 4 DECEMBER.

De BURGEMEESTER der Gemeente *Breda*, gelet op Artikel 23 der Gemeente-wet;

Brengt bij deze ter kennisse van het algemeen, dat op Donderdag den 4. December aanstaande, des voormiddags ten $10\frac{1}{2}$ ure, de Vergadering van den Gemeente-Raad in het openbaar ten Raadhuize zal worden gehouden.

BREDA, den 2. December 1851.

DE ROY, v.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 1sten December.

De wetgevende vergadering had in de zitting van jl. Vrijdag de voorwaarden goedgekeurd, waarop het gouvernement voor de binnen vier jaren te voltooijen spoorweglinie van Lyon naar Avignon de gevraagde concessie aan particuliere ondernemers zou verleenen. In de zitting van den volgenden dag heeft zij op voorstel van een lid der Bergpartij en tegen den wensch der regering, met 460 tegen 186 stemmen besloten, dat de concessie onder de bepaalde voorwaarden, na *openlijke mededinging* zal worden verleend, en wel aan dengene, die van het op een maximum van zestig millioen franken bepaalde rijkssubsidie het meest laat vallen.

Daarop was de derde beraadslaging over de het kiesregt betreffende artikelen der aanhangige gemeentewet aan de orde. Zij verloor in belangrijkheid en in ingewikkeldheid tevens, door de uitdrukkelijke verklaring der commissie, dat het aanhangige ontwerp alleen de gemeente-verkiezingen betrof, en dat zij spoedig twee van hetzelve eenigermate verschillende wetsontwerpen zou voordragen, het eene op de verkiezing der departementsraden, het andere op de verkiezing van den President der Republiek en van de leden der wetgevende magt. Op nieuw werd een bij de tweede beraadslaging verworpen amendement ingediend, waarbij tot vestiging van het aangenomen kiezers-domicilie één jaar inwoning in de gemeente (in stede van twee jaren) vereischt werd; ook nu werd het verworpen, doch slechts met ééne stem meerderheid (321 tegen 320). De eerste 9 artikelen aangenomen zijnde, is de beraadslaging tot de volgende zitting verdaagd.

Ten gevolge van voormelde stemming hebben eenige leden der bergpartij een voorstel gedaan en de onmiddellijke behandeling daarvan verlangd, dat voortaan de stemming zoo de meerderheid geen vijf stemmen bedroeg, onmiddellijk zou worden vernieuwd.

— In de zitting van heden hebben er nog reclames over de stemming van ll. Zaturdag plaats gehad, doch is deze ten slotte toch gehandhaafd. Aan de orde was het vervolg der discussie over den spoorweg van Lyon en de gemeentewet.

Gedurende de zitting van heden werd de vergadering verontrust door eene militaire magt in de nabijheid van het gebouw der nationale vertegenwoordiging. Het bleek echter dat het slechts eene althans uiterlijk toevallige militaire vertooning was; opmerking trokken evenwel ook de vele ordonnanciën over de boulevards komende en gaande.

— De heer *Passy* heeft heden aan de commissie van het budget, waarvan hij president is, eene belangrijke mededeeling gedaan. Hij heeft haar berigt dat de minister van finantiën *Casabianca* hem te kennen gegeven had, dat hij verpligt geweest was eergisteren bij de fransche bank de som van vijf en twintig millioen fr. te leenen.

— De uitslag der verkiezing van een lid der wetgevende vergadering, ter vervanging van den generaal *Magnan*, is nog niet bekend.

— Den 26sten dezer is de maarschalk *Soult*, in den ouderdom van bijna 83 jaren, overleden. In 1785 in krijgsdienst getreden, woonde hij bijna alle groote veldslagen onder de Republiek en het Keizerrijk bij, en was eenigen tijd militair gouverneur van twee Europesche hoofdsteden, Weenen en Berlijn. Door Keizer *Napoleon* werd hij tot maarschalk en hertog van Dalmatie benoemd, door Koning *Lodewijk Philips* tot maarschalk-generaal, nadat hij onder de Restauratie drie jaren in ballingschap doorgebragt had. Drie malen is hij minister van oorlog, eenmaal van buitenlandsche zaken, en drie maal voorzitter van den ministerraad geweest.

— De Wetgevende vergadering heeft den 28sten November een wetsontwerp aangenomen, strekkende om in 1852 tachtig duizend manschappen van de ligting van 1851 tot de krijgsdienst te land en ter zee te roepen. In de memorie van toelichting tot dat ontwerp heeft de minister van oorlog onder andere het volgende gezegd: » Sedert 19 jaren is het cijfer van het jaarlijksch contingent hetzelfde gebleven; de ondervinding heeft geleerd, dat, om onze krijgsmagt op de sterkte van omstreeks 500,000 man te houden, een contingent van minder dan 80,000 man in 's lands tegenwoordige gesteldheid niet genoegzaam zou zijn. De lotelingen zullen alleen in zooverre worden ingelijfd als de dienst vereischt en de daarvoor bestemde gelden toelaten. De werkelijke sterkte des legers bestond op den 1sten November 1851 uit 320,372 man binnen 's lands, 65,997 in Algerie, en 10,081 in Italie dienst doende, en uit eene reserve van 128,459 man; derhalve te zamen uit 524,909 man.

— De generaal *Narvaez*, sedert kort in Spanje teruggekeerd, heeft in de zitting van den senaat van den 22sten dezer gesproken over de oorzaken zijner aftreding als voorzitter van den ministerraad, en zijner daarop gevolgde uitlandigheid. Men hecht aan die verklaring veel gewicht, daar hij welligt binnen kort weder aan het hoofd van een ministerie, hetwelk de thans verdeelde gematigde partij zou hereenigen, zou kunnen optreden.

« Ik wensch voor mijne eer — zeide hij hoofdzakelijk — de waarheid te doen kennen en verkeerde opvattingen te regt te wijzen. Ik heb vrijwillig het bewind neêrgelegd, terwijl ik het volle vertrouwen, evenzeer van de kroon als van de Kamers bezat; het kabinet had destijds eene aanzienlijke meerderheid in het parlement. Reeds lang was ik voornemens af te treden; maar ik had op aandrang mijner ambtgenooten mijn persoonlijken wensch achtergesteld. Wat mij eindelijk mijn voornemen deed uitvoeren, was de overtuiging dat het plan van bezuiniging in de staatsuitgaven, door den heer *Bravo-Murillo* (die thans aan het hoofd des bewinds staat) ontworpen, niet kon worden verwezenlijkt, gelijk dan ook, naar ik verwachtte, de uitvoering van dat plan vruchteloos beproefd is. Buitendien belette ziekelijkheid mij, de Koningin en het land met den ijver te dienen, welken ik meen bij meer dan ééne gelegenheid te hebben betoond. Mijn ontslag verkregen hebbende meende ik terstond Madrid te moeten verlaten, ten einde de vorming van een nieuw kabinet niet te hinderen. Doch ik blijf bereid alles op te offeren tot schraging van onze liberale staatsinstellingen en van den troon der Koningin. Dat is de pligt van alle staatsmannen. Nooit was eendragt der liberale partij meer noodig dan thans; want Spanje zal weldra kwade dagen, vreesselijke beproevingen door te staan hebben. »

De geheele rede des maarschalks ademde gematigdheid en verzoening, en vond, naar de berigten zeggen, veel bijval bij den senaat en ook bij het talrijke publiek.

De belgische bladen van gisteren, 2 December, behelzen latere zeer gewigtige tijdingen uit Parijs, door middel van den telegraaf ontvangen. Wij laten hieronder volgen hetgeen *l'Indépendance belge* mededeelt:

POST-SCRIPTUM (2 *December, op den middag*).

Ontbinding van de Fransche wetgevende vergadering.

« Eene telegraphische depêche houdt het berigt dat het gebouw der wetgevende vergadering heden morgen door troepen bezet is geworden. De President der Republiek heeft haar bij een decreet ontbonden. Het algemeen stemregt is hersteld. Het volk is in de verkiezingsbureaux van den 14den tot den 21sten December bijeengeroepen. — Parijs is in staat van beleg. — De heer *de Morny* is minister van binnenlandsche zaken. De generaals *Changarnier* en *Lamoricière*, de heeren *Thiers*, *Charras* en andere leden der vergadering zijn in verzekerde bewaring genomen. — De republiek zal behouden blijven.

Twee ure des namiddags.

Eene andere depêche die wij op het oogenblik ontvangen, bevestigt de bovenstaande hoogst gewigtige tijdingen. Het berigt van de ontbinding der wetgevende vergadering aankondigende, vermeldt de depêche nog dat ook de Staatsraad ontbonden is. Bij zijne proclamatie constitueert de President een gedurende tien jaren verantwoordelijk uitvoerend bewind. Het ministerie zal jegens den President verantwoordelijk zijn. Er zullen twee kamers zijn, de eene door de kiezers gekozen, terwijl de andere de voorname capaciteiten van het land moet bevatten. Niet Parijs alleen, maar de geheele eerste militaire divisie is in staat van beleg gesteld. Alles was rustig te Parijs bij het afzenden van dit telegraphisch berigt.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 30sten November.

Zijne Majesteit de Koning van Pruissen is den 27sten des avonds van Hannover te Postdam teruggekeerd, en heeft den volgenden dag aan de leden der beide kamers een feestmaal gegeven, waarop hij hun in de hartelijkste bewoordingen heeft toegesproken.

— Gelijk de *Preussische Zeitung* mededeelt, is de Keurhessische staatsminister von *Hassenpflug* den 26sten November door het hof van appel te Greifswald tot eene gevangenisstraf van vier weken veroordeeld. Van den

eisch om hem tevens vervallen te verklaren van het regt om de Pruissische kokarde te dragen, had het openbaar ministerie afgezien, dewijl de beschuldigde zich niet meer in Pruissische staatsdienst bevindt. Men weet dat de heer *von Hassenpflug* vervolgd werd ter zake van onder het bereik der Pruissische strafwet vallende onregelmatigheid in rekeningen, door hem als Pruissisch staats-ambtenaar afgelegd.

— De eerste kamer van Denemarken, het Landsthing genaamd, heeft, met eenparigheid van stemmen, een besluit genomen, waarbij zij zich verklaart tegen het door Duitschland verlangde herstel eener zelfstandige provinciale vertegenwoordiging van Sleeswijk, en tegen het daarstellen van een afzonderlijk administratief en regterlijk verband tusschen Sleeswijk en Holstein. Het gerucht liep in Kopenhagen, dat het bewind er aan dacht, de wetgevende vergadering te ontbinden.

BELGIE.

BRUSSEL, den 2den December.

De senaat heeft Zaturdag het geheele wets-ontwerp strekkende om van staatswege de uitvoering van een aantal openbare werken in alle deelen des lands te ondernemen of te bevorderen, aangenomen met 32 tegen 7 stemmen, terwijl 9 leden zich buiten stemming hielden. Vooral waren een aantal amendementen, ten doel hebbende om in het belang van een of ander oord bij de voorgedragene werken nog meerdere te voegen, verworpen geworden, vooral omdat de regering elke verdere uitbreiding der voordragt onraadzaam achtte.

Het wets-ontwerp alzoo zonder eenige wijzigingen aangenomen zijnde, gaat niet weder naar de kamer van volksvertegenwoordigers, en behoeft nog alleen de koninklijke bekrachtiging.

— De centrale sectie, belast met het onderzoek van het wets-ontwerp tot goedkeuring van het nieuwe handelsverdrag tusschen Nederland en Belgie, heeft Vrijdag jl. de eerste bijeenkomst gehouden. Zij is begonnen met het opnemen van de processen-verbaal der afdeelingen. Daarbij is gebleken, dat van de 108 leden, waaruit de kamer bestaat, slechts 49 het onderzoek van het verdrag in de afdeelingen hebben bijgewoond, en dat daarvan 19 zich vóór en 11 tegen hetzelve verklaard hebben, terwijl 19 zich buiten stemmig hielden.

NEDERLANDEN.

[illegible], den 3den December.

In de zitting der Tweede Kamer van jl. Zaturdag zijn de beraadslagingen over de begrooting voor binnenl. Zaken voortgezet. Men is daarmede gevorderd tot en met art. 104, waarmede de overweging van de kosten van den Waterstaat en de Openbare Werken is afgeloopen. Aan de orde was alsnu de beraadslaging over de 7. afdeeling van het hoofdstuk, betreffende de kosten van het Onderwijs. De Voorzitter stelde voor, om dezelve Maandag te openen, doch bij stemming, werd besloten, nog dienzelfden avond daartoe over te gaan.

Van wege den minister van Buitenl. Zaken werd medegedeeld een afschrift van het onlangs tusschen Groot-Brittannie en Belgie gesloten handels-verdrag, waarvan de inhoud welligt, bij de beoordeeling van het tusschen den laatstgenoemden Staat en Nederland tot stand gebragte verdrag zou kunnen worden geraadpleegd.

— In de avondzitting was de voortzetting der beraadslagingen over het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1852 aan de orde, en wel over de afdeeling *Onderwijs*.

De heer *Groen van Prinsterer* opende daarover de algemeene beraadslagingen. In de eerste plaats vroeg hij, wat de reden kan zijn, dat omtrent de indiening eener wet op het lager onderwijs nog geen vooruitzigt bestaat; ging daarbij na wat reeds nopens dit onderwerp is voorgevallen, en kwam tot het resultaat, dat er drie redenen bestaan voor het uitstel van de indiening der bedoelde wet, te weten: 1°, dat de Minister inziet, dat door de discussiën over die wet de secte-tegenstand zou kunnen toenemen en eene hoogte bereiken, die hij niet wenschelijk acht; 2°, dat de Minister de onmogelijkheid inziet om voor alsnog zijne beginselen in de wet te brengen, en 3°, dat hij, door niets te doen, hetzelfde bereikt als door de aanbieding eener wet in zijn systema. In het tweede gedeelte zijner rede heeft de spreker eenige uitdrukkingen des Ministers opgenomen, die wanneer hij ze stilzwijgend voorbij liet gaan, strekken konden om de urgentie der wet op het lager onderwijs te praejudiciëren; zij betroffen hemzelven, de houding der Kamer en de betrekking van de Kamer tot het Ministerie. Hij eindigde met den opregten wensch, dat hij steeds in staat moge zijn het Ministerie zoo veel mogelijk te ondersteunen, terwijl hij hoopt, dat de vrijheid van het onderwijs, overeenkomstig de Grondwet, naar waarheid [illegible] ingevoerd.

De Heer *van Zuylen* [illegible] daarop het door den heer *Groen* bijgebragte; toonde de magteloosheid der anti-revolutionnaire partij aan, ofschoon de heer *Groen*, het hoofd dier partij, steeds uit naam der geheele Natie sprak; hij wees er op, hoe de vorige spreker alleen beoogde tot de regeling van het onderwijs in zijnen zin te geraken, en hield het daarvoor, dat, wanneer het den heer *Groen* mogt gelukken meester te worden van het onderwijs, de Natie onherstelbare schade zou lijden, omdat de anti-revolutionnaire partij gevaarlijk is te achten wegens den invloed dien zij zou willen uitoefenen. De spreker verklaarde ook eene spoedige regeling van het onderwijs te verlangen, maar eene regeling die even als alle anderen eene getrouwe en eerlijke uitvoering der Grondwet zal zijn. Zijns inziens zal echter de oprigting van gezindheidsscholen tot niets anders leiden dan om de kloove tusschen de gezindheden al wijder en wijder open te maken en te bestendigen; om vonken van onverdraagzaamheid en vijandschap in het teeder gemoed der kinderen aan te blazen, want men zal in de Protestantsche gezindheidsscholen den kinderen inprenten, dat het Katholicismus anti-nationaal en dat Nederland een Protestantsche Staat is; men zal de toekomst van Nederland vastknoopen aan het jaar 1619, om langs dien weg tot eene heerschende Kerk te geraken. Daarom wil die partij de opvoeding overbrengen in de school, de school brengen onder den invloed der heerschende Kerk en de Kerk eindelijk onder het dwangjuk van 1619 en alzoo zullen de gezindheidsscholen den weg banen tot eene supprematie, welke aan die partij niet kan ingewilligd worden. Ten slotte wees de spreker nog aan, welke middelen de anti-revolutionnaire partij al bezigt, om de eensgezindheid te verbreken, om vrede en verdraagzaamheid te keer te gaan, en eindigde met de verklaring, dat, zijns inziens, de zegepraal der anti-revolutionnaire partij zou gelijk staan met den ondergang van het Vaderland.

De heer *van Lijnden* verdedigde nu de gezindheidsscholen en drong op eene partiële regeling der zaak van het onderwijs aan. — De heer *van Dam van Isselt* hield staande, dat de wet van 1806, zoo lang zij bestaat, in al hare kracht moet worden nageleefd. — De heer *Blaupot ten Cate* uitte den wensch, dat de wet op het onderwijs spoedig, en wel het eerst na de behandeling van het ontwerp op het armwezen, zal worden aangeboden; voor eene partiële wet was hij niet gestemd. Hij drong verder aan, dat de Regering het onderwijs en kunsten en wetenschappen zoo veel mogelijk zou bevorderen.

De voortzetting der beraadslagingen werd daarna op Maandag bepaald.

— Bij de voortgezette beraadslaging in de zitting van Maandag heeft de heer *Metman*, namens de meerderheid van de commissie van rapporteurs, het gevoelen verdedigd, dat men ten opzigte van de regeling van het onderwijs geenszins tot eene partiële herziening behoort te besluiten, waarmede ook niet voldaan zou zijn aan het voorschrift der grondwet. — De heer *van Goltstein* heeft daarentegen zijn gevoelen ontwikkeld dat eene gedeeltelijke voorziening in de aangelegenheid van het onderwijs aanbevelenswaardig is. — De heer *Mackay* heeft gemeend op den in de zitting van zaturdag avond door den heer *van Zuylen* gedanen aanval niet te mogen zwijgen. Hij heeft verklaard dat men niets anders verlangt dan hetgeen reeds sedert jaren is gevorderd, dat de godsdienst niet uit de school worde geweerd, en dat met dit beginsel elke school, ter geruststelling der ouderen, eene bepaalde kleur moet hebben, in welke behoefte door eene gedeeltelijke wijziging kon worden voorzien. — De heer *Engelen* heeft het tegenwoordig oogenblik niet geschikt geacht om over het onderwijs te redetwisten. Hij wil dit besparen tot eene wet op dit onderwerp zal worden voorgedragen. De heeren *Borret* en *van Nispen*, zonder zich met den strijd over beginselen in te laten, betreuren dat uit de verklaring des ministers moet worden opgemaakt, dat er vooreerst nog geene voordragt van wet op het onderwijs te wachten is. — De heer *Huguenin* heeft zich tegen eene gedeeltelijke herziening verklaard. — De heer *Luyben* kan zich met de onbepaalde toezegging des ministers niet vergenoegen; volgens den eed op de grondwet afgelegd, moet hij vorderen dat deze worde nageleefd; geen wet is noodzakelijker dan die op het onderwijs. — Na nog eene woordenwisseling tusschen de heeren *Groen* en *van Zuylen*, heeft de minister van Binnenlandsche zaken het woord gevoerd, en in de eerste gewezen op de veelomvattende taak die op zijne schouders rust, vooral wegens de organieke wetten, in 't bijzonder de gemeentewet; de zaak van het onderwijs was intusschen niet verschoven, maar de minister zal zich in deze door niets er toe laten dringen om de vrucht een dag vroeger voort te brengen, alvorens zij rijp is. Voorts beantwoordde de minister eenige bijzondere opmerkingen, onder anderen ter geruststelling van den heer *Blaupot ten Cate*, nopens de meer geldelijke ondersteuning die het onderwijs verlangde; vervolgens de heer *Groen*, dat de vertraging in 't aanbieden der bedoelde wet niet moet worden toegeschreven aan de redenen door dien spreker gegist; maar dat in 't oog moet worden gehouden dat de grondwet beveelt: 1) *inrigting* van het openbaar onderwijs; 2) zorg dat overal *voldoend* onderwijs van staatswege gegeven worde; 3) *regeling* en *toezigt* der overheid op het geven van vrij onderwijs; alles hoogstbelangrijke zaken.

— In de zitting van Dingsdag zijn de beraadslagingen over het Hoofdstuk V (*Binnenlandsche Zaken*) voortgezet. Zij zijn genaderd tot art. 112. Het voorstel der commissie van rapporteurs, tot het niet toestaan der gelden voor het Staats-examen, is vervallen door de aanneming van art. 105, waarop die kosten zijn uitgetrokken. Ook is de opheffing van het voormalig Instituut, en de vervanging daarvan door de Koninklijke akademie van wetenschappen, bekrachtigd door aanneming van art. 111, met 45 tegen 17 stemmen.

Gisteren avond voortzetting der beraadslagingen.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal zal heden (Woensdag), ten half 2 ure, vergaderen.

— Ll. Vrijdag hebben de Provinciale Staten van dit gewest hunne sedert den 14den November gestaakte werkzaamheden hervat. Aan de orde was het rapport der vierde Afdeeling betrekkelijk het geprojecteerde uitwateringskanaal van Grave over 's Bosch naar Waspik, met eene gewijzigde rigting in de nabijheid van 's Bosch, en eene verdieping en verbreeding van het oude Maasje. Een aantal rekwesten waren ingekomen allen het verzoek houdende dat de vergadering zich met de conclusie van de vierde Afdeeling mogt vereenigen, terwijl een adres van *J. van Andel c. s.* te 's Bosch, het verzoek hield dat men zich met het navigatie- en uitwateringskanaal naar het [illegible]

In de eerste plaats [illegible] amendement van den heer *van der Poest Clement*, strekkende dat de behandeling der zaak zal verdaagd worden tot de eerstvolgende zitting, dat men middelerwijl de stukken zou doen drukken en ronddeelen. De voorsteller zelf was niet aanwezig; zijn voorstel werd niet ondersteund en alzoo ter zijde gelegd.

Thans komt in beraadslaging het amendement van den heer Mr. *van den Akker*, strekkende om alsnog de zaak te verzenden naar eene speciale commissie, bestaande uit één lid uit 's Bosch of omstreken, een lid uit de Langstraat of het land van Heusden en vijf leden, die geacht kunnen worden geen belang bij de zaak te hebben. Dit amendement wordt ondersteund door de heeren *Pape*, *de Roy van Zuidewijn-Capelle*, *Gerlach*, *Versnoor* en *Oomen*, en wordt alzoo in discussie gebragt.

De heer *van den Akker* lichtte zijn amendement toe, hetwelk volgens hem alleen de strekking had om de zaak tot meer klaarheid te brengen, daar de vergadering nog niet genoeg ingelicht was.

De heeren *Bijvoet* en *Borret*, beiden rapporteurs, bestreden het amendement, waarvan de aanneming tot geheel andere resultaten zou leiden en een zeer ongunstigen invloed uitoefenen. De eerstgemelde herinnert wat er met het onderhavige plan reeds is voorgevallen; hoe in 1846 de Provinciale Staten zich eenparig voor de voorgestelde rigting hadden verklaard en de Koninklijke bekrachtiging gevolgd was; hoe het noodlottig verlies van Koning *Willem II* en de daaruit voortgevloeide veranderingen vertraging hadden te weeg gebragt, waarvan de benedenwaarts gelegen ingezetenen gebruik hadden gemaakt om hunne stemmen te verheffen en de intrekking van het besluit van 1846 te verzoeken. De regering had daarop een nieuw en omslagtig onderzoek doen plaats hebben en vervolgens hetzelfde plan als in 1846, eenigzins gewijzigd weder aangeboden. Elk uitstel was nadeelig, vooral nu de goede wil der regering zoo gunstig gestemd is; het zou tot niets leiden, aangezien het noodig onderzoek geschied was, dan de zaak op de lange baan te schuiven, hetgeen met eene afwijzing gelijk stond.

Nadat verscheidene leden hierover nog het woord gevoerd hadden, wordt het voorstel van den heer *van den Akker* in omvraag gebragt en met 43 stemmen tegen 10 verworpen. Voor de heeren: *Pape*, *Brouwers*, *Beens*, *de Roy van Zuidewijn-Capelle*, *Gerlach*, *Oomen*, *van Stekelenborg*, *van den Akker*, *Raupp* en *van Dam*.

De vergadering wordt voor vijf minuten geschorst.

Bij het hervatten geeft de Voorzitter kennis, dat hem ter hand is gesteld een voorstel van den heer *Middelkoop*, lid der vergadering, daartoe strekkende, dat het rapport en de conclusie der 4de Afdeeling zullen worden aangehouden; dat middelerwijl de minister van binnenlandsche zaken zal verzocht worden, het thans geprojecteerde navigatie- en uitwateringskanaal naar het Vloedspui, doch tot een eenvoudig uitwateringskanaal teruggebragt, door de beambten van den waterstaat te doen onderzoeken, met het bedrag der kosten, welke aan zoodanig plan verbonden zouden zijn, en na het bekomen der rapporten, de zaak des noods in eene buitengewone vergadering ten einde te brengen.

De Voorzitter zegt, dat indien de Vergadering zich met dat voorstel konde vereenigen, hij zich sterk maakt in twee maanden tijds het antwoord des ministers te zullen ontvangen.

Het voorstel genoegzaam ondersteund wordende, komt onmiddellijk in discussie.

De voorsteller, de heer *Middelkoop*, zijn voorstel nader toelichtende, zegt daartoe alleen geleid te zijn omdat het in staat is allen te bevredigen. De heeren *de Quay*, *Gerlach*, *Pape* en *Mutsaers* ondersteunen het om dezelfde reden, terwijl het door de heeren *van Rijckevorsel*, *Bijvoet* en *N. Sassen* bestreden wordt. In omvraag gebragt zijnde wordt het met 29 tegen 24 stemmen aangenomen.

Tegen de heeren: *van Dijck*, *Verhagen*, *Dijkhoff*, *van Roy*, *N. F. Sassen*, *Pompe*, *Bots*, *Francken*, *van Heurn*, *van Ryckevorsel*, *Smits*, *van Lanschot*, *Verheyen*, *Estveld*, *van Swieten*, *Bijvoet*, *van Cooth*, *van Baar*, *Kerstens*, *L. Verheijen*, *Guljé*, *Borret*, *Wierdsma*, *van der Ven* en *H. Sassen*.

— In de zitting van Zaturdag werd voorgelezen de concept-missive aan den minister van binnenlandsche zaken ter mededeeling van het Vrijdag gevallen besluit over het uitwateringskanaal. Nadat de door den heer *van Rijckevorsel* voorgestelde woorden van een der sprekers uit de notulen waren weggenomen en na eenige discussie over den aard der mededeeling zelve, besloten was, dat bij die mededeeling zou gevoegd worden een afschrift van het, door den heer Griffier met een bijzonder talent zorgelijk en naauwkeurig gehouden proces-verbaal der zitting van Vrijdag, worden de notulen gearresteerd.

Aan de orde wordt gesteld het rapport der 3de afdeeling omtrent de daarstelling van eene provinciale commissie van landbouw en het daarbij voorgelegd concept-reglement voor die commissie. Na beraadslaging over de algemeene strekking, dezer zaak, is besloten het ontworpen reglement aan Gedeputeerde Staten te renvoijeeren, ten einde het in verband te brengen met de overige, in zaken op deze betrekkelijk bestaande reglementen en in de volgende gewone vergadering rapport uit te brengen.

Wordt aan de orde gesteld het voorstel van den heer *Guljé* betrekkelijk de bevordering tot aanleg van communale wegen en besloten, het ter griffie te deponeren ter inzage van de leden om daarop bij voorkomende gelegenheden regard te slaan.

De heer *Brouwers* brengt rapport uit namens de 4de afdeeling over eenige verzoekschriften tegen de door de 4de afdeeling geprojecteerde uitwatering. Wordt besloten die adressen te voegen bij de daartoe behoorende stukken.

De griffier geeft mededeeling van een aantal ingekomen stukken, onder anderen van het gemeentebestuur van Oisterwijk, strekkende om den weg van Eindhoven naar Tilburg over die gemeente te leggen, met aanbod eener bijdrage van *f* 6000; wordt verzonden naar gedeputeerde staten.

Niets meer te verhandelen zijnde, worden de notulen staande de vergadering goedgekeurd en sluit de Voorzitter met eenige gepaste woorden de vergadering.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 30sten November 1851, n°. 12, worden met den 1sten Januarij bevorderd:

1°. in het korps zee-officieren; *a.* bij keuze, tot schouten-bij-nacht, de kapiteins ter zee, H. Ferguson en J. F. D. Bouricius;

b. volgens ouderdom in rang, tot kapiteins ter zee, de kapitein-luitenants ter zee, W. Stellingwerff, W. Graaff, J. W. F. Flecht, jhr. P. G. J. de Haze Bomme; A. J. de Smit van den Broecke; C. Noorduijn, J. L. van Hasselt;

tot kapitein-luitenants ter zee, de luitenants ter zee van de 1ste klasse: jhr. H. J. L. T. de Vaynes van Brakell; H. J. van Maldeghem; A. van Wachendorff van Rijn; C. J. Berghuis; G. C. Alvarez; B. G. Escher; A. Wolters; J. de Haan; J. May; W. baron de Constand Rebecque; G. van Voss;

tot luitenants ter zee van de 1ste klasse, de luitenants ter zee van de 2de klasse: A. J. Kroef; P. A. Schultz; P. M. Collard, A. J. van Kuijk Wittermans; P. K. van Rees; J. Vos; R. L. de Haes; G. F. C. Gobius; A. R. Blommendal; K. A. van Gendt; C. A. Vreede; jhr. F. de Casembroot; tot luitenants ter zee der 2de klasse, de adelborsten der 1ste klasse F. E. Roloff; M. L. J. van Asperen; G. R. Castendijk; W. L. de Koning; D. A. Coomans de Ruiter; jhr. W. F. van Spengler; G. W. C. Westenberg; A. van Swinden; C. Egg; D. Schuurman; W. D. 's Graeuwen; W. F. G. L. van Gorkum; J. P. M. Willinck; P. S. R. Drijfhout van Hooff; ... Cornelissen; en

2°. bij het korps mariniers, tot 1sten kapitein, den kapitein L. Oudraat; tot kapitein, den 1sten luitenant jhr. A. A. van Neukirchen genaamd Nijvenheim;

tot 1sten luitenant, den 2den luitenant J. Gautier; en te benoemen bij laatstgenoemd korps, tot 2den luitenant den sergeant J. J. Korndörffer.

— Naar aanleiding van Zijner Majesteits besluit van 30 November jl., n°. 13, wordt de benoemde schout-bij-nacht H. Ferguson, met den laatsten dezer, eervol ontslagen van het bevel over het wachtschip de Sambre, en dat bevel met den eersten Januarij aanstaande opgedragen aan den kapitein ter zee A. C. van Braam Houckgeest.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 30sten November 1851, n°. 13, wordt de benoemde schout-bij-nacht J. F. D. Bouricius met den eersten Januarij aanstaande benoemd tot directeur kommandant der Marine te Willemsoord.

— Naar men verneemt is dezer dagen door den raad van ministers, met het oog op art. 6 der grondwet, het beginsel vastgesteld, dat geene vreemdelingen, thans landsbedieningen bekleedende, tot eene bevordering in rang of betrekking, bij den Koning in aanmerking zullen kunnen worden gebragt, wanneer zij niet vooraf genaturaliseerd zullen wezen.

— Men verneemt dat Z. M. dezer dagen door aankoop eigenaar geworden is, van het bekende kapitale huis en aanhoorigheden, in het Noordeinde te 's Hage, toebehoorende aan den heer *Schick*, dat onlangs in publieke veiling gebragt zijnde voor p. m. een halve ton is opgehouden.

— Den 27sten ll. waren ongeveer 430 personen, handelaars, winkeliers en neringdoende lieden, gedagvaard voor de correctionele teregtzitting te Amsterdam, ter zake van verzuim in de opvolging der voorschriften, van landswege verordend, op het voorhanden hebben van afgeschafte en onherijkte maten en gewigten. De uitspraak der vonnissen is bepaald op den 18den dezer.

— De *Amsterdamsche Courant* meldt; dat in de jongste dagen bijzonder aanzienlijke hoeveelheden zilver te Amsterdam zijn aangevoerd. Het blad voegt er bij, dat het zilver bestemd is tot het vervaardigen van Oostindische muntstukken.

— Uit Luxemburg wordt geschreven dat de Nederlandsche Regering een gezant derwaarts heeft doen gaan, om met de Regering te onderhandelen over den eisch van zeven millioen gulden, die Nederland aan Luxemburg doet. Het Groothertogdom zou namelijk zeven millioen van de oude Nederlandsche schuld, die in 1840 tusschen dat Rijk en België verdeeld werd, overnemen.

PROGRAMMA

VOOR DE

TENTOONSTELLING

VAN

Voortbrengselen van Nationale Nijverheid

VAN

NEDERLAND

EN

ZIJNE OVERZEESCHE BEZITTINGEN,

te houden te Arnhem.

ART. 1. In de maand Julij 1852 zal, ingevolge magtiging van Zijne Majesteit, kenbaar gemaakt bij Besluit van den Minister van Staat, Commissaris des Konings in de Provincie Gelderland, van 9 November 1849, N°. 5252, 1 afd. aan alle Fabrikanten, Kunstwerkers, Handwerkslieden, enz., alsmede aan Regenten of Bestuurders van Liefdadige Gestichten hier te Lande of in de Overzeesche Bezittingen gevestigd, gelegenheid worden gegeven de Voortbrengselen hunner Fabrijken, Werkplaatsen, Gestichten, enz., ten toon te stellen.

ART. 2. De Commissie voor deze Tentoonstelling is aanvankelijk te zamengesteld uit de volgende leden:

De Heeren Mr. *J. J. A. A.* Baron *van Pallandt*, Burgemeester, Voorzitter; *G. H. Andres* en Mr. *J. W. Schiff*, Wethouders; *G. André de la Porte*, Mr. *H. J. van Gennep* en *J. D. van Leeuwen*, Leden van den Raad; *G. W.* Baron *van Zuijlen van Nievelt*, Dr. *A. Brandt* en *W. R.* Baron *van Lijnden*, Leden van Gedeputeerde Staten van Gelderland; *S. D. Wijckerheld Bisdom* en *B. F.* Baron *van Verschuer*, Leden der Commissie van Nijverheid; *J. J. van Braam* en *N. W. Buddingh*, Grondeigenaren; *H. W. Fromberg*, Architect; *J. J. Bossert*, Particulier, en Mr. *J. J. van Hasselt*, Secretaris.

ART. 3. Door bovengenoemde Commissie zullen de Voorwerpen, voor deze Tentoonstelling bestemd, in ontvang genomen, tentoongesteld en terug gezonden worden, mitsgaders door leden aan de Plaatselijke Besturen of de Belanghebbende op dezelver aanvragen, alle mogelijke inlichtingen worden gegeven.

ART. 4. Deze Tentoonstelling is niet alleen bestemd voor Voortbrengselen van Nijverheid, Kunst en Vlijt, welke in hunne soort door sierlijkheid van bewerking of uitstekende hoedanigheid uitmunten, maar evenzeer voor die Voortbrengselen van alle takken van Nijverheid, welke door eenvoudigheid of min-kostbaarheid aanbeveling verdienen, zijnde het hoofddoel, om de ontwikkeling en uitbreiding der Nationale Nijverheid, in alle takken van dezelve, ter kennis van het algemeen te brengen.

ART. 5. De Commissie, hoewel daarbij de meest mogelijke inschikkelijkheid zullende in acht nemen, behoudt zich voor, de voorwerpen, welke volgens haar oordeel uithoofde van ongeschiktheid of om andere redenen, ongepast zijn niet aan te nemen; en worden bepaaldelijk uitgesloten voorwerpen aan spoedig bederf of aan ontploffing onderhevig, tenzij zoodanig voorzien, dat dezelve geen gevaar opleveren.

ART. 6. Vermits schilderijen jaarlijks in andere steden worden ten toon gesteld, zoo zullen ook deze slechts spaarzaam, als bij uitzondering, worden aangenomen.

ART. 7. De geweven stoffen worden slechts bij het stuk aangenomen; onbewerkte voortbrengselen, zoo als metaal, steen, houtsoorten, even als chemische producten, worden bij stalen toegelaten. Werktuigkundige toestellen, instrumenten en dergelijken, moeten, vergezeld gaan van eene verklaring van derzelver gebruik. Enkele teekeningen van dezelve worden niet dan in bijzondere gevallen ten toon gesteld.

Art. 8. Alle in te zenden voorwerpen moeten voorzien zijn van eene verklaring van den belanghebbende, dat de ingezondene voorwerpen in zijne fabrijk, werkplaats, enz. of door hemzelven of onder zijn opzigt vervaardigd zijn; mitsgaders eene verklaring van het hoofd van het plaatselijk Bestuur, dat de inzender in de stad of gemeente bekend en zijne fabrijk of werkplaats aldaar gevestigd is.

Art. 9. Degenen, die voor deze Tentoonstelling Voorwerpen wenschen in te zenden, zijn gehouden daarvan, voor den 1sten Junij 1852, aan de Commissie vrachtvrij berigt te geven, met vermelding van den aard en de soort der Voorwerpen, alsmede van de ruimte, welke deze ten naaste bij zullen innemen.

Art. 10. De voor de Tentoonstelling bestemde en van de bij Art. 8 bedoelde verklaring voorziene voorwerpen moeten behoorlijk ingepakt en vrachtvrij, tusschen den 15den en 30sten Junij 1852, aan de Commissie, aan het daartoe bestemde Lokaal, worden bezorgd met eenen brief houdende den naam en de woonplaats van den vervaardiger, opgave van het ingezondene, met eene beknopte en zakelijke beschrijving voor de te vervaardigen Catalogus en, indien die voorwerpen tot verkoop bestemd zijn, den juisten prijs van elk voorwerp en met opgaaf, of men dien prijs verlangt openbaar gemaakt te hebben, zullende van de verkochte voorwerpen, ter goedmaking der onkosten, 2 pCt. van den verkoop worden gekort.

Art. 11. De Voorwerpen mogen gedurende de Tentoonstelling niet terug genomen, noch de verkochte, zonder toestemming der Commissie, vóór het einde der Tentoonstelling worden afgeleverd.

Art. 12. De aangenomene Voorwerpen blijven, tot na de definitieve sluiting der Tentoonstelling, onder het opzigt en de zorg der Commissie, welke ook voor de terugzending derzelve, binnen 14 dagen na de sluiting, zorg zal dragen, kunnende de Inzenders de middelen van vervoer aan de Commissie opgeven, met verklaring of zij zelve voor de inpakking willen zorg dragen dan wel zulks aan de Commissie overlaten.

Art. 13. De Commissie zal van eenige middelen van vervoer de kostelooze overbrenging trachten te verkrijgen en deze alsdan kenbaar maken.

Art. 14. De Tentoonstelling zal van half Julij tot het einde van Augustus (de juiste dag der opening nader te bepalen) voor het algemeen dagelijks geopend zijn, van des morgens 10 tot des avonds 7 ure, en des Zondags van des middags 12 tot des avonds 8 ure, tegen eene Entrée van 30 cents voor ieder persoon.

De Commissie noodigt alle Fabriekanten, Kunstwerkers, Handwerkslieden, Bestuurders van Gestichten, enz. uit, om door ruime bijdragen, ook van Voorwerpen, welke gering schijnen, het doel dezer Tentoonstelling te bevorderen ten einde de verbruikers in de gelegenheid te stellen met die Voorwerpen bekend te worden, te doen zien, dat zij zich daarvoor niet [illegible] de Nederlandsche Nijverheid aan te moedigen en het debiet hunner voortbrengselen te vermeerderen.

Arnhem, 22 November 1851.

De Commissie voor de Tentoonstelling van Voortbrengselen van Nationale Nijverheid van Nederland en zijne Overzeesche Bezittingen.

VAN PALLANDT, *Voorzitter.*

J. J. VAN HASSELT, *Secretaris.*

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,
VAN DEN 2. DECEMBER 1851.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van	*f* 7,50	tot	*f*	8,15.
Het dito dito Rogge (Oude)	»	0,00	»	»	0,00.
Het dito dito Rogge (Nieuwe)	»	6,20	»	»	6,30.
Het dito dito Boekweit en wigt (70 Ned. Pond)	»	0,00	»	»	4,80.
Het dito dito Boekweit	»	4,60	»	»	4,80.
Een goed wigtig Brood van een pond Nederl.				»	0,15.
Een Halfwittebrood, van een pond Nederl.				»	0,14.
Een Fransche of Wittebrood, van een pond Nederl.				»	0,23½.
Een Rogge-Brood, van 3 pond Nederl.				»	0,28.
Een Nederl. pond Tarwe-meel				»	0,32.
Een dito pond grof Tarwe-meel				»	0,16.
Een dito pond Boter				»	0,66.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)		*f* 0,00	tot	*f*	2,30
Het 1000 Klein Takhout				»	2,20.
Het 1000 Doof Hout				»	2,00.
De kar Spaanders				»	2,85.
Dito Struiken				»	3,00.
De 100 [illegible]				»	3,00.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (2 December) was de fondsnotering: Ned. 2½ pCt. 58¹⁄₁₆; 3 pCt. 67⁷⁄₁₆, ½; 4 pCt. 88³⁄₄, ⁵⁄₈; Amort.-Syndik. 3½ pCt. 87⁵⁄₈; Belgie 2½ pCt. 47; Fr. Oblig. 3 pCt. 54⁹⁄₁₆, ⁵⁄₈, ⁹⁄₁₆; Spanje Ardoins 16⁷⁄₈; dito van 810 p. st. 16⁷⁄₈; dito onbep. St. 16³⁄₈; 3 pCt. 39¹⁄₁₆; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. 35³⁄₈, ½, ⁷⁄₁₆; Coupons Ardoins 8½, ⁵⁄₁₆; Passive 5¾; Portugezen te Londen 5 pCt. 34⁵⁄₄; dito 4 pCt. 34½, ⁵⁄₈; Oude Russen 105, ⅛; dito 1828—29 104; Certif. 1831—33 94⁵⁄₈; Id. 4½ pCt. 100⁹⁄₁₆; 4 pCt. bij *Hope* 87¾; Id. bij *Stieglitz* 87½; Certif. van Assign. 6 pCt. 65⅝; Metalliek 5 pCt. 68¾, ⁹⁄₁₆; Nieuwe 5 pCt. 76½, ⅞, ¹⁄₁₆; 2½ pCt. 38⅝; Brazil. 93, ½; Mexiko 22⁹⁄₁₆, ⅞, ⅝; Venezuela 34⅝, 35¼.

Advertentiën.

De wettige afstammelingen van GERARDUS SIMON ROELS, van JOHANNES ROELS, en van IDA ROELS, in leven echtgenoote van JOHANNES VAN PELT, broeders en zuster van [illegible] van den heer WILLEBRORD [illegible], partikulier, overleden te *Breda* den 28sten November 1851, alsmede de wettige afstammelingen van HENDERICUS PRAATS en van SERVAAS PRAATS, broeders van GERARDUS PRAATS, die grootvader was van genoemden heer W. P. VAN DEN BOSCH, worden bij deze als zijne gestelde erfgenamen opgeroepen om vóór den 15den Januarij 1852 de bewijzen hunner geregtigdheid over te leggen aan de ondergeteekende Executeuren in de nalatenschap van den heer W. P. VAN DEN BOSCH.

Breda, 3 December 1851.

Mr. MASTBOOM.
Mr. MERUSSEN.

*** In alle Boekwinkels is door G. B. van GOOR, te *Gouda*, verkrijgbaar gesteld het Prospectus met 8 bladzijden tot Proeve van Bewerking, van een nieuw,

Geographisch Woordenboek
DER GEHEELE AARDE, door
J. KRAMERS, Jz.
IN ÉÉN BOEKDEEL COMPLEET.
TEGEN DEN ZEER GERINGEN PRIJS VAN 15 GULDEN.

Dit Woordenboek, naar de *nieuwste* en *beste* in- en uitlandsche bronnen met de meeste zorg bearbeid door eenen voor die taak allezins berekenden Schrijver, zal, ondanks zijn betrekkelijk geringen omvang (ten gevolge zijner fraaije typographische uitvoering slechts één lijvig Boekdeel), al het belangrijke en wetenswaardige uit de Aardrijkskunde, Statistiek en Volkenkunde bevatten, dat elders den inhoud van vele Boekdeelen uitmaakt, en alzoo voor ieder, een zoo gemakkelijk als getrouwe Vraagbaak zijn.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende GEILLUSTREERDE WERKEN, St.-NICOLAAS- en NIEUWJAARSGESCHENKEN verkrijgbaar:

Waar liefde woont, gebiedt de Heer den zegen, een geschenk voor de jeugd, met zes plaatjes . . . . . *f* 2,25.
Geene rozen zonder doornen, een zestal verhalen uit het dagelijksche leven, met gekleurde platen . . . . . » 1,60.
De eerste levensjaren, kinderbeelden met bijschriften . . . . . » 2,75.
H. van Alphen, kleine gedichten voor kinderen, met pl. . . . . » 6,00.
A. J. van der Aa, China en zijne bewoners, geschetst voor jonge lieden, met houtsneê-platen . . . . . » 1,80.
P. Parson, Deugd geeft vreugd, versjes voor kinderen . . . . . » 1,10.
G. Nieritz, verhalen, bijzonder afgedrukt uit de bibliotheek voor de jeugd, met platen . . . . . » 1,30.
Verhalen en vertellingen voor kinderen, door den bewerker van de vertellingen van grootvader en andere kinderwerkjes . . . . . » 1,50.
Bemint elkander! Bijdragen van *J. J. L. ten Kate*, *B. T. Lublink Weddik*, *C. Leendertz* en *B. ter Haar*, met platen . . . . . » 1,40.
C. Schmid, Pauline, een verhaal . . . . . » 1,50.
Thekla von Gumpert, vier weken vacantie, of de arbeid is oorlog tegen de ellende, met plaatjes . . . . . » 0,90.
[illegible] het stomme kind, of Gods onvergankelijke Geest is in alles, met plaatjes . . . . . » 0,80.
Mr. *C. P. E. Robidé van der Aa*, eene hand vol levensvreugde der Nederlandsche jeugd aangeboden, met gekleurde platen . . . . . » 1,00.
Idem Idem zwarte platen . . . . . » 0,80.
Mevr. de Wed. *A. B. van Meerten*, uitspanningen voor ligchaam en geest, der Nederlandsche jeugd aangeboden, met plaatjes . . . . . » 0,90.
Zomervruchten, voor de lieve kleinen gegaard, met platen . . . . . » 0,75.
Lenteknoppen, voor de lieve kleinen gekweekt, met pl. . . . . » 0,75.
Herfstloover, voor de lieve kleinen opgezameld, met pl. . . . . » 0,75.
T. van Spall, Lotgevallen van den jongen Willem, of het spreekwoord bevestigd, met God en met Eer . . . . . » 0,60.
De Kinderkring of vertellingen voor kinderen . . . . . » 1,30.
R. Arrenberg, Korte verhalen en wetenswaardige voorvallen uit geloofwaardige schrijvers bijeenverzameld, met pl. » 1,10.
Uren aan kinderlijke Godsdienst gewijd . . . . . » 1,10.

ALMANAKKEN VOOR 1852.

Aurora, jaarboekje . . . . . *f* 4,90.
Almanach de Gotha . . . . . » 2,40.
Holland, Almanak uitgegeven door Mr. *J. van Lennep* . . . . . » 3,90.
Vergeet mij niet, Muzen-Almanak . . . . . » 3,90.
Almanak voor het Schoone en Goede, onder redactie van *A. L. G. Bosboom-Toussaint* . . . . . » 1,80.
Dorcas, jaarboekje voor 1852. Uitgegeven ter oprigting van een fonds van weldadigheid . . . . . » 2,30.
Christelijke Volksalmanak . . . . . » 0,60.
Almanak voor Hollandsche Blijgeestigen . . . . . » 0,60.
Almanak voor gezellig onderhoud . . . . . » [illegible]
[illegible] » 0,90.
Almanak voor jonge lieden, proza en poezy . . . . . » 0,60.
Miniatuur-Almanak . . . . . » 0,80.
Nederlandsche Volksalmanak . . . . . » 0,90.
Utrechtsche Volksalmanak . . . . . » 1,20.
Groninger Volksalmanak . . . . . » 0,75.
Almanak ter bevordering van Kennis en goeden Smaak » 0,60.
Landhuishoudkundige Almanak ten dienste van Land- en Buitenman . . . . . » 0,30.
Almanak voor Kinderen . . . . . » 0,50.
Dames-almanak . . . . . » 0,50.
Almanak voor Landbouwers en Veehoeders . . . . . » 0,30.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.